

Szűz Mária szeplőtelen fogantatása (december 8.)

Lk 1,26–38

„Áldott vagy!”

Ez az ünnep a Mária-tisztelet egyik állomása. Máriát a teremtés-történetben szereplő Éva ellentétének tekintjük. Éva a bűnbeesés előidézője (Ter 3,15), Mária a Megváltó édesanyja, akiben többet láttak, mint egyszerű anyát. Úgy tekintettek rá, mint akinek aktív szerepe van a bűn eltörlésében. A problémát az jelentette, hogy Jézus megváltásának eredményeként törölte el a bűnt, és az időbelileg később történt, mint Mária születése.

De a mai evangéliumi szöveg Máriát minden asszornynál „áldottabbnak” nevezi (1,29). Az ősegyház teológusai lehetetlennek tartották, hogy Mária valaha is Isten ellensége lett volna. Ebből következtek arra, hogy Mária tisztasága felülmúlta az angyalokét, és egészen hasonlít Krisztushoz, sőt Isten tisztaságához. Euboiai Szent János ezt így fogalmazta meg: „Asszony és fa voltak száműzetésed okai a paradicsomban, most asszony és fa szerzik vissza, amit elvesztettél. Isten kezétől alkotott asszony szedett rá és Szent Annától és Joachimtól származó asszony csodálatos módon szüli a halál legyőzőjét, megfékezőjét annak, aki minket rabokká tesz.”

A szeplőtelen fogantatás tanának védelmezői és ellenzői a 12. században csaptak össze, ugyanis úgy vélték, hogy Krisztus megváltása minden emberre kiterjedt. Kezdetben Szent Bernát és Aquinói Szent Tamás is a tan ellen foglalt állást, annak ellenére, hogy a szeplőtelen fogantatást a keleti egyházban a 9. századtól elfogadták és ünnepelték. Duns Scotus (1308) ferences a problémát az előzetes megváltás gondolatával oldotta meg, ami azt jelentette, hogy Jézus megváltása korábban megtisztította Máriát a bűntől. A másik elképzelés szerint Isten tekintettel volt Jézus érdemeire, ezért Fia édesanyját eleve megőrizte a bűntől. Az ünnepet a 11. századtól nyugaton is megülték. A pápák is hirdették nyugaton Mária szeplőtelen fogantatását: IV. Sixtus a bázeli zsinaton, V. Pius a trienti zsinaton, valamint V. Pál, XV. Gergely és VII. Sándor pápák. A teológiafejlődésnek köszönhetően 1854. december 8-án IX. Pius pápa dogmaként hirdette ki ezt a tant.

Mária rendkívüli szerepe mellett egy emberi problémára is rávilágít ez a tan. Az anya és a gyermek lelki összefonódásának tényére. Mária nemcsak biológiai anyja volt gyermekének Jézusnak, hanem lelkében is a foganástól kezdve elfogadta és szolgálta Jézus megváltó misszióját. Az anyák és gyermekük mindig mélyebb kapcsolatban vannak egymással, a foganástól kialakítható testi-lelki kapcsolat által. Sok esetben jobban is értik az anyák gyermeküket, mint az apák. Az anya cselekedetei, a bűnhöz való viszonya, erkölcsi tartása meghatározó lesz gyermeke lelki fejlődése szempontjából. Márián kívül más anya nem szült Megváltót, de minden ember anyja egész életében mély kapcsolatba kíván maradni gyermekével. Különös lelki folyamat alakul ki. Az anyák legtöbbször bárhová követik gyermekeiket. Néha ez a kapcsolat annyira fontos nekik, hogy még erkölcsi véleményt is változtatnak, csak el ne veszítsék gyermeküket. Az anyai ösztön odáig is elmegy, hogy a gyermeke fontosabb lesz számára, mint az Isten. Mindent megtesz, és mindent megkérdőjelez gyermekéért. Az is lehet, hogy az anya indul el furcsa úton, elszakítva magát gyermekétől. Ilyenkor ezt a hiányt sok gyermek alig tudja kiheverni. Az anya nélkül felnőtt gyermek sok esetben érzelmileg labilis marad, egészen addig, míg egy másik szeretet nem pótolja az anyáét. Az anya vétke, ha kiderül, mindig nagy trauma gyermekének. Mindezek azt mutatják, az emberi lelkek is összefonódnak, Istenkapcsolatuk, hitük, hitetlenségük gyermekeikben is a lélek drámáját indítják el. Mária ezért marad mindig az édesanyák példaképe, mert nemcsak arra volt képes, hogy gyermeket szüljön, hanem arra is, hogy megváltó gyermekét, Jézust, mindenkinél jobban megértse. Minden erény és bűn nyomot hagy a környezetén is, de az anyák erénye és bűne mélyebben hat gyermekeikre.